

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη

Τίτλος:

«Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΘΕΜΕΛΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση

Εφαρμογή σεναρίου

Αναστάσιος Θεμελής

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Παναγιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία ελληνική γλώσσα και γραμματεία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 27-02-2015 έως 02-04-2015

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κοίμησης Σερρών

Διδακτική / θεματική ενότητα

Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο): Η Σπάρτη 8. Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη. [Ξενοφών «Λακεδαιμονίων πολιτεία» 1,3-2,11].

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Wiki του μαθήματος, ιστολόγιο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου αποτελούν η εξοικείωση τόσο του διδάσκοντος όσο και των μαθητών με τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ, η ευχέρεια πλοήγησης στο διαδίκτυο και χρήσης λογισμικών για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων και παρουσιάσεων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Εξίσου σημαντική κρίνεται η θεωρητική κατάρτιση του εκπαιδευτικού στις [βασικές αρχές της Μάθησης Μέσω Σχεδιασμού](#), η εξοικείωσή του με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, ώστε να προωθείται η συζήτηση μεταξύ των μαθητικών ομάδων μέσω της διακριτικής παρέμβασής του για παροχή διευκρινίσεων, ενθάρρυνσης και επιβράβευσης κάθε προσπάθειας.

Έπειτα, θα ωφελούσε ο διδάσκων και οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με ανοιχτά περιβάλλοντα συνεργατικής παραγωγής λόγου (Wiki, Google Drive) και με διαδραστικά μέσα επικοινωνίας (ιστολόγια). Ειδικά για τις ανάγκες της εφαρμογής του σεναρίου ο διδάσκων ετοιμάζει ένα Wiki, στο οποίο αναρτά τα Φύλλα Εργασίας με τις δραστηριότητες των ομάδων, και στο οποίο εργάζονται οι μαθητές. Αν προϋπάρχει ιστολόγιο της τάξης ή του μαθήματος, θα διευκολυνθεί η εφαρμογή, καθώς σε αυτό θα γίνονται οι δημοσιεύσεις των εργασιών των μαθητών. Σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει ο διδάσκων να προνοήσει δημιουργώντας ένα ιστολόγιο.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας, είναι αναγκαία η εξασφάλιση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή για καθεμιά ομάδα μαθητών, με σύνδεση στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Παναγιώτου: «Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση): Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου, 2014.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές αξιοποιούν τα αποσπάσματα από τη «Λακεδαιμονίων πολιτεία» του Ξενοφώντα, τα οποία αναφέρονται στην τεκνοποιία και στην εκπαίδευση των νέων της Σπάρτης, για να έρθουν σε επαφή με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών, ο οποίος διαμορφώθηκε με βάση τις ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις του θρυλικού Λυκούργου, για να υπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς (την ευγονία, την ανδρεία, την ολιγάρκεια και την απόλυτη υποταγή του ατόμου στο «κράτος»). Με άξονα τη σύγκριση του τρόπου ζωής ανάμεσα στις δύο μεγάλες πόλεις της αρχαιότητας, την Αθήνα και τη Σπάρτη, οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι λόγω των συνθηκών ήταν επιβεβλημένες η τέλεια στρατιωτική εκπαίδευση, η πειθαρχία, η υποταγή στη θέληση του κράτους και η έμπρακτη αυτοθυσία, αν οι Σπαρτιάτες ήθελαν να επιβιώσουν και να διατηρήσουν αυτόνομη την πόλη τους ανάμεσα στους πολυπληθέστερους είλωτες και τους περιοίκους.

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ εμβαθύνουν στη μελέτη της καθημερινής ζωής στην αρχαία Σπάρτη και ενεργοποιώντας την κριτική τους σκέψη ανασκευάζουν ιστορικές διαστρεβλώσεις και φωτίζουν αθέατες πτυχές του αρχαίου σπαρτιατικού πολιτισμού. Στη συνέχεια, οι ομάδες των μαθητών αποτυπώνουν τα ευρήματα των ιστοεξερευνήσεων τους σε πολυτροπικά κείμενα, τα οποία αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος.

Τελικός στόχος είναι η δημιουργία ενός ψηφιακού βιβλίου με τη συνεργασία τριών νέων ομάδων στη Β΄ Φάση και την αξιοποίηση [διαδικτυακής εφαρμογής](#), στο οποίο θα παρουσιάζεται με ενάργεια το περίγραμμα της αρχαίας σπαρτιατικής πολιτείας και θα αποτελεί ένα νέο ψηφιακό πόρο για τους χρήστες του διαδικτύου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο ύμνος του Ξενοφόντα στο παιδαγωγικό σύστημα της Σπάρτης, το οποίο βασιζόταν στις αρχές της νομοθεσίας του Λυκούργου, μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές σε έναν πιο προσωπικό διάλογο με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τον ιδιόρρυθμο τρόπο ζωής των πολιτών της, και ταυτόχρονα για να ενεργοποιήσει τις γνωστικές και κριτικές τους ικανότητες, με στόχο να αρχίσουν να διαμορφώνουν κριτήρια αξιολόγησης κάθε πολιτισμού.

Οι μαθητές μεταφέρονται στην αρχαία Σπάρτη, σκιαγραφούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πολιτειακής της οργάνωσης, αναδεικνύουν τις αποκλίσεις της από τις άλλες ελληνικές πόλεις, και κυρίως την Αθήνα, σχετικά με την αγωγή των κοριτσιών και των αγοριών και μελετούν αντικρουόμενες απόψεις αρχαίων συγγραφέων και μεταγενέστερων ερευνητών για αυτό το δυσνόητο κράτος. Έτσι, τους δίνεται η ευκαιρία να προχωρήσουν σε προσωπικές διαπιστώσεις.

Ήταν άραγε η Σπάρτη μια τέλεια πολεμική μηχανή που στηριζόταν σε θεσμούς καταπιεστικούς, στη στρατιωτική παιδεία, την αυστηρότητα των ηθών και εθίμων, τη λιτότητα της καθημερινότητας και τη φιλοπατρία, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία άριστων πολεμιστών, ταγμένων να την υπηρετούν μέχρις αυτοθυσίας, όπως ισχυρίζεται ο Αθηναίος ρήτορας Ισοκράτης και άλλοι; Ή αποτελούσε υπόδειγμα πολιτείας, εφόσον σε αυτήν πρυτάνευαν η κοινωνική και πολιτική ισότητα, η ευνομία, η αυτόβουλη υπακοή των πολιτών στους νόμους και τα ψηφίσματα του κράτους, όπως προκύπτει από τα κείμενα άλλων αρχαίων συγγραφέων, όπως του Πλουτάρχου, του Πλάτωνα, του Ξενοφόντα και του Ηροδότου;

Οι Σπαρτιάτες ήταν «άξεστα και αναλόβητα θηρία», χωρίς καλλιτεχνικές ευαισθησίες, όπως τους παρουσιάζουν κάποιοι σύγχρονοι συγγραφείς, ή καλλιέργησαν όλες τις μορφές της τέχνης (φιλοσοφία, ποίηση, αρχιτεκτονική κ.ά.)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

και ανέπτυξαν αξιόλογο πολιτισμό, όπως μαρτυρούν τα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης;

Αυτή η μεθοδική προσέγγιση του αρχαϊκού σπαρτιατικού κόσμου στοχεύει στον κριτικό αναστοχασμό των μαθητών πάνω στα στοιχεία που μας κληροδοτήθηκαν και τους καλεί να προσπαθήσουν να τον κατανοήσουν απαλλαγμένοι από στερεότυπα, τα οποία ίσως θέλουν υποτιμημένη και δυσφημισμένη τη Σπάρτη.

Το σενάριο στηρίζεται στο παιδαγωγικό θεωρητικό πλαίσιο *Μάθηση μέσω Σχεδιασμού* (“Learning by Design”) και συνδυάζει την *πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας* και τους *πολυγραμματισμούς* (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001). Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες προσεγγίζουν το μεταφρασμένο αρχαίο ελληνικό κείμενο μέσα από μια σύγχρονη θεώρηση, η οποία ταιριάζει περισσότερο στην ηλικία τους και βασίζεται στις πρακτικές του γραμματισμού - διερεύνηση, χρήση διαδικτύου και άλλων ΤΠΕ - που έχουν άμεση σχέση με τη σύγχρονη γνωστική πραγματικότητα. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση, διαβάζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα. Ο ρόλος του διδάσκοντος κινείται στα όρια της υποβοηθούμενης ανακάλυψης σύμφωνα με την παιδαγωγική *θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης του μαθητή* (Κοινωνικός Εποικοδομισμός του Vygotsky).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ – ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν μέσα από τα συγκεκριμένα αποσπάσματα (κεφ. 1 και 2) της «Λακεδαιμονίων πολιτείας» του Ξενοφώντα την ιδιαίτερη κοινωνική και πολιτική δομή της αρχαίας Σπάρτης, ώστε να διαμορφώσουν μια πιο σφαιρική εικόνα για αυτή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να προσεγγίσουν μέσα από την προσπέλαση διαδικτυακών πηγών και με σημεία αναφοράς την αρχαία Αθήνα και Σπάρτη την αγωγή που λάμβαναν οι νέοι αυτών των πόλεων, ώστε να προβούν σε συγκριτική αξιολόγηση και να εκτιμήσουν την εκπαίδευση των νεαρών Σπαρτιατόπουλων συσχετίζοντάς τη με τον απώτερο στόχο της.
- Να αξιολογήσουν βασικούς θεσμούς της σπαρτιατικής πολιτείας, όπως την πολυανδρία, την αυστηρή στρατιωτική εκπαίδευση και πειθαρχία, τον λακωνισμό κ.ά. και να τους συσχετίσουν με τον σύγχρονο τρόπο ζωής.
- Να προβληματιστούν για διαχρονικά κοινωνικά φαινόμενα, όπως την ασυμμετρία στις σχέσεις των δύο φύλων, ώστε να εκτιμήσουν τη νομοθεσία του Λυκούργου σε σχέση με τις ανάγκες της εποχής κατά την οποία θεσπίστηκε.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της ιστορικής έρευνας και των πορισμάτων της σύγχρονης επιστήμης για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, ώστε να διαμορφώσουν αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης ενός πολιτισμού.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να αντιληφθούν την αντιθετική σύνδεση των προτάσεων που προτιμά ο ιστορικός, για να παρουσιάσει τις αποκλίσεις της νομοθεσίας του Λυκούργου στα θέματα της τεκνοποιίας και της εκπαίδευσης σε σχέση με τους άλλους Έλληνες.
- Να επισημάνουν τη χρήση του α΄ ενικού προσώπου, ώστε να κατανοήσουν ότι ο Ξενοφώντας εκφράζει τον θαυμασμό του για το πολίτευμα της Σπάρτης καταθέτοντας τις προσωπικές του απόψεις και εκτιμήσεις.
- Να αξιοποιήσουν το λεξιλόγιό τους κατά τη διατύπωση των επιχειρημάτων τους, προκειμένου να υποστηρίξουν τα πορίσματα της διερεύνησής τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να εκτιμήσουν την αξία της λακωνικότητας στον λόγο μελετώντας μια συλλογή αποφθεγμάτων.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργικής αφομοίωσης ενός μεταφρασμένου ιστορικού κειμένου και να συνειδητοποιήσουν ότι μπορεί να αποτελεί αφετηρία για τη διαπραγμάτευση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων.
- Να βιώσουν τη λύπη αλλά και το αίσθημα εθνικής υπερηφάνειας μιας Σπαρτιάτισσας, τη στιγμή που αποχαιρετά και προπέμπει τον άντρα της στη μάχη.
- Να ταυτιστούν με έναν σκληραγωγημένο Σπαρτιάτη και να εκφέρουν λόγο «κατά το εικός» από την οπτική γωνία του.
- Να χειρίζονται αποτελεσματικά τις ΤΠΕ όχι μόνο ως μέσο αναζήτησης πληροφοριών αλλά και ως μέσο επικοινωνίας και δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με ανοιχτά και διερευνητικά περιβάλλοντα μάθησης (λεξικά, σώματα κειμένων, ιστοσελίδες, μηχανές αναζήτησης) και να αναπτύξουν την ικανότητα κριτικής αξιοποίησης των ψηφιακών πηγών για τη δημιουργία δικών τους ψηφιακών πόρων, οι οποίοι μπορούν να αναρτηθούν στο διαδίκτυο.
- Να αντιληφθούν τη ρευστότητα του ψηφιακού κειμένου και τη σημασία των εργαλείων του Web 2.0, όπως το Wiki και το ιστολόγιο, τα οποία αποτελούν τη σύγχρονη κειμενική πραγματικότητα και ευνοούν την υπεύθυνη ανταλλαγή απόψεων και γνώσεων μέσα στην παγκόσμια διαδικτυακή κοινότητα.

Διδακτικές πρακτικές

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας αποσκοπεί στην ολιστική προσέγγιση της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γνώσης και έχει ως στόχους οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, καθώς ανταλλάσσουν απόψεις με τους συμμαθητές τους, μαθαίνουν να ακούν προσεκτικά και ενεργητικά τις ιδέες των άλλων (“active listening”) και να εκφράζουν τις δικές τους.
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και την αυτενέργειά τους κατά τη μαθησιακή διαδικασία: α) ιεραρχώντας προτεραιότητες και επιλέγοντας τι είναι αναγκαίο να κατακτήσουν και β) διαμορφώνοντας οι ίδιοι τη μαθησιακή πορεία που θα ακολουθήσουν σε συνεργασία με την ομάδα τους και με την καθοδήγηση του διδάσκοντος.
- Να ασκηθούν στη διερευνητική - ανακαλυπτική μάθηση, ώστε να αφομοιώσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την παρεχόμενη γνώση.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες δημιουργικής αξιοποίησης νέων κειμενικών ειδών και ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης και συγγραφής, για να δημιουργήσουν δικούς τους ψηφιακούς πόρους.
- Να αναπτύξουν υγιή κριτήρια εποικοδομητικής αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης.
- Να διαμορφώσουν μια πιο θετική άποψη για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, αφού παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της στείρας αναπαραγωγής δεδομένων και πλέον αναδεικνύονται σε πρωταγωνιστές της μαθησιακής διαδικασίας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι διαφορετικές επιλογές των Σπαρτιατών σε σχέση με τους άλλους Έλληνες στα ζητήματα της τεκνοποιίας και της εκπαίδευσης των αγοριών που παρουσιάζει το συγκεκριμένο απόσπασμα από τη «Λακεδαιμονίων Πολιτεία» του Ξενοφώντα,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δίνουν το έναυσμα για να διερευνηθεί και να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα αυτών των καινοτομιών του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου από τους μαθητές στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου. Οι μαθητές, όταν διδάσκονται τη συγκεκριμένη ενότητα, είναι αρκετά εξοικειωμένοι με την κοινωνική δομή, τους πολιτειακούς θεσμούς, την αγωγή των νέων και το λακωνικό τρόπο έκφρασης των Σπαρτιατών, καθώς τα έχουν ήδη διδαχθεί στην αντίστοιχη ενότητα της Αρχαίας Ιστορίας Α΄ Γυμνασίου και μπορούν να αναφέρουν ως υπόδειγμα μοναδικής γενναιότητας και αυτοθυσίας τον Σπαρτιάτη βασιλιά Λεωνίδα. Ωστόσο, ίσως έχουν διαμορφώσει την άποψη ότι η Σπάρτη ήταν μια πόλη που κατά την ιστορική της πορεία «κλείστηκε» σταδιακά στον εαυτό της και πήρε τη μορφή στρατοπέδου. Οπωσδήποτε, η ενδεδειγμένη διερεύνηση της φιλοσοφίας της ζωής των Σπαρτιατών μπορεί να εξάψει την περιέργεια και τη δεκτικότητα των μαθητών για τα θέματα αυτά και να τους ωθήσει στην αναθεώρηση της αντίληψής τους για τη σπαρτιατική πολιτεία.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το [Πρόγραμμα Σπουδών \(ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ\)](#) ως προς τους στόχους, τη μέθοδο ανάλυσης, διδασκαλίας και αξιολόγησης της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο. Παράλληλα, συνδέεται με τις «Γενικές Κατευθύνσεις - Διδακτικοί Στόχοι» που περιλαμβάνονται στο [Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#), για την Ενότητα 8 του σχολικού εγχειριδίου: Αρχαία Ελλάδα: Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου. Στην παρούσα πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το αναλυτικό πρόγραμμα.

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και βιωματικά στη μαθησιακή διαδικασία, με στόχο να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την αρχαία ελληνική γραμματεία και τον πολιτισμό που τη δημιούργησε. Καλλιεργούν τις δεξιότητες ανάγνωσης, αξιολόγησης και ερμηνείας νέων κειμενικών ειδών, ενώ η γνώση παράγεται από τους ίδιους, καθώς παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της δασκαλοκεντρικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

διδασκαλίας. Παράλληλα, ευαισθητοποιούνται απέναντι στην αναγκαιότητα να εξακριβώνεται η ιστορική αλήθεια μέσα από την εμπειριστατωμένη έρευνα, και παροτρύνονται σε δημιουργικές δραστηριότητες που αναμένεται να προσελκύσουν το ενδιαφέρον τους και θα τους συνδράμουν να αναπτύξουν γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι ΤΠΕ προσφέρουν στους μαθητές τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν κριτικά και δημιουργικά ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα, να εκφραστούν ως κριτικά υποκείμενα, να αναστοχαστούν σχετικά με την πορεία τους προς τη γνώση και τέλος, να συνθέσουν δικά τους πολυτροπικά κείμενα.

Μέσα από τη συνανάγνωση κειμένων και οπτικοακουστικού υλικού εξάγουν τις πληροφορίες επαγωγικά (*οπτικοακουστικός γραμματισμός*) και ενισχύεται η *ανακαλυπτική μάθηση* μέσα από την ουσιαστική διερεύνηση στο διαδίκτυο, προκειμένου να συγκεντρώσουν το απαραίτητο υλικό για την εκπόνηση των εργασιών τους, ενώ συγχρόνως αξιοποιούνται οι δυνατότητες που παρέχουν το Wiki και το λογισμικό παρουσιάσεων του Google Drive για από κοινού επεξεργασία και συνδιαμόρφωση.

Οι μαθητές αξιοποιούν λογισμικά παρουσίασης και εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης για να εκφράσουν την κοινωνική τους ταυτότητα, συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν κατά τη διαμόρφωση των εργασιών τους, τις οποίες αναρτούν στο ιστολόγιο της τάξης. Εξάλλου, η σύνδεση των ΤΠΕ με το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας αναδεικνύει τις διαθεματικές προοπτικές του και του προσδίδει προστιθέμενη αξία μέσω της σύνδεσής του με θέματα της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Π- Η Σπάρτη, Ενότητα 8: Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη.](#)

Αρχαία Ιστορία, Α΄ Γυμνασίου:

[Κεφάλαιο Δ3, Η Σπάρτη.](#)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 2:

[Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα.](#)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, Ενότητα 7:

[Ένας στοργικός ηγέτης.](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Κρασανάκης, Α. Γ. [Σπάρτη Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) [πηγή: Ιστοχώρος Α. Γ. Κρασανάκη].

[Υποστηρικτικό / εκπαιδευτικό υλικό](#)

Βίντεο

Ντοκιμαντέρ “Rise and Fall of the Spartans”, Οι Σπαρτιάτες- “The Spartans” (Α) [3/9](#) και [4/9](#) [πηγή: YouTube - Κανάλι «Ιστορία της Ελλάδος»].

Ιστοσελίδες

[Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στο γάμο](#) [πηγή: Ιστοχώρος της Αργολικής Αρχαικής Βιβλιοθήκης].

[Μέλανος \(sic\) Ζωμός - Κύρια τροφή των Σπαρτιατών πολεμιστών](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Αρχαία Ελληνικά»].

[Η εκπαίδευση τον 5ο αιώνα π.Χ. – Ο δάσκαλος στα κλασικά χρόνια](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Αρχαίων Τόπος»].

[Βικιπαίδεια:](#)

[Γοργώ \(της Σπάρτης\)](#)

[Πολιτειακή οργάνωση της Αρχαίας Σπάρτης](#)

[Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και στην Αρχαία Σπάρτη](#) [πηγή:

Διαδικτυακό Περιοδικό *Θέματα Ελληνικής Ιστορίας*].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Σταματήστε τη βία κατά των γυναικών \[Διεθνής Αμνηστία\].](#)

[Το Σύνταγμα της Αρχαίας Σπάρτης.](#) Μάθημα : Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου - Νομική Σχολή Εθνικό Και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. [πηγή: «Εκήβολος»].

[Καιάδας – ο μύθος της θανάτωσης των βρεφών από τους Σπαρτιάτες](#) [πηγή: «Ελληνικό Αρχείο»].

[Οι γυναίκες της Σπάρτης](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Ελλήνων Δίκτυο»].

[Ο Καιάδας: Μύθοι και ιστορία](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Ελλήνων Δίκτυο»].

[«Λακωνικά αποφθέγματα»](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Αρχαιογνώμων»].

[Εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Hellenica» - αναδημοσίευση από την Βικιπαίδεια].

[Ιστορία της Σπάρτης](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Hellenica» - αναδημοσίευση από την Βικιπαίδεια].

[Η θέση της γυναίκας στην Αθήνα – Κλασική περίοδος](#) [πηγή: Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού].

[Εισαγωγή στον πολιτισμό της κλασικής Αθήνας - Εκπαίδευση](#) [πηγή: Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού].

[Καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα και στο Βυζάντιο](#) [πηγή: Ιστοχώρος της εκπαιδευτικού Ιωάννας Κομνηνού].

[Το αγόρι και το αλεπουδάκι](#) Μεταφρασμένο χωρίο από τον «Λυκούργο» του Πλουτάρχου και απόσπασμα από το ιστορικό μυθιστόρημα *Η κάθοδος των Μυριών* του Μάικλ Κέρτις Φορντ. [πηγή: Ιστοχώρος «ΛΟΓΙΩΝ λόγου»].

[Γοργώ: η πανέξυπνη γυναίκα του Λεωνίδα που πιθανόν είπε τη φράση «Η ταν ή επί τας».](#)[πηγή: Ιστοχώρος «Μηχανή του χρόνου»].

[Ο μύθος του Καιάδα](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Μηχανή του χρόνου»].

[Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα

[Αρχαία ενδύματα](#) [Πύλη της Αρχαίας Ελληνικής Επιστήμης και Τεχνολογίας].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Σελίδες Ιστορίας και Επιστήμης»].

[Η Αγωγή των Νέων](#) [Ιστοχώρος για τις αρχαίες ελληνικές πόλεις – Υπεύθυνος Ελ. Παπακυριάκου - Αναγνώστου]

[Padlet](#) [Λογισμικό δημιουργίας κολάζ/«τοίχου ανακοινώσεων»].

[Dipity](#) [Λογισμικό δημιουργίας χρονογραμμής].

[Issuu](#). [Λογισμικό δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου].

[Text2MindMap](#). [Λογισμικό δημιουργίας εννοιολογικού χάρτη].

[27-04-2015]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε τμήμα δεκατεσσάρων μαθητών με πλήρη απειρία ως προς τη χρήση εργαλείων της τεχνολογίας στη διδασκαλία. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες και όχι σε πέντε (όπως προβλέπεται στο συνταγμένο σενάριο), λόγω του μικρού αριθμού των μαθητών της τάξης και της συχνής απουσίας συγκεκριμένων. Σε κάθε μέλος των ομάδων ανατέθηκε συγκεκριμένος ρόλος (χειριστής ηλεκτρονικού υπολογιστή, συντονιστής, γραμματέας, παρουσιαστής), ο οποίος εναλλασσόταν περιοδικά. Στη συγκρότηση των ομάδων λήφθηκε υπόψη η επιθυμία των ίδιων των μαθητών, αλλά υπήρχε μέριμνα να δημιουργηθούν ομάδες ισοδύναμες μεταξύ τους και ανομοιογενείς ως προς την επίδοση των μελών τους, ώστε οι αδύνατοι μαθητές να βοηθούνται και να ενθαρρύνονται από τους καλύτερους στα πλαίσια της ομάδας.

Ως περιβάλλον εργασίας προτιμήθηκε το Wiki, όπου και αναρτήθηκαν όλα τα Φύλλα Εργασίας. Τέλος, στο ιστολόγιο που δημιουργήθηκε αποκλειστικά για τις ανάγκες της εφαρμογής του σεναρίου δημοσιεύονταν οι εργασίες των ομάδων, ώστε να υπάρχει ανατροφοδότηση σε όλη τη διδακτική διαδικασία.

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε δύο φάσεις, όπως προτείνεται και από τη συντάκτριά του:

- α) Α΄ Φάση: 1 διδακτική ώρα στην τάξη.
- β) Β΄ Φάση: 6 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γ) Γ΄ Φάση: 3 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής.

Α΄ Φάση

1^η διδακτική ώρα

Στην πρώτη φάση, που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα με χρήση βιντεοπροβολέα, ο εκπαιδευτικός ως αφορμή παρουσίασε ολιγόλεπτα αποσπάσματα (συνολικής διάρκειας 10 λεπτών) από τα βίντεο «Οι Σπαρτιάτες-The Spartans (A)» [3/9](#) και [4/9](#) του ιστορικού ντοκιμαντέρ “Rise and Fall of the Spartans” και συζήτησε με τους μαθητές για τη νομοθεσία της Σπάρτης και τον τρόπο ζωής και εκπαίδευσης των πολιτών της, ανακαλώντας γνώσεις που ήδη είχαν αποκτήσει στην Α΄ Γυμνασίου κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων της Αρχαίας Ιστορίας ([Κεφάλαιο Δ.3 Η Σπάρτη](#)) και Ηροδότου Ιστορίες ([Ενότητα 12^η: Διάλογος Ξέρξη- Δημάρατου](#)), καθώς και από το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στη Β΄ Γυμνασίου ([Ενότητα 7: Ένας στοργικός ηγέτης](#)). Με την αφορμή και τη συζήτηση, διεγέρθηκε το ενδιαφέρον και η περιέργεια των μαθητών του για τις νέες πληροφορίες που παρουσιάζει ο Ξενοφών στα αποσπάσματα από τη «Λακεδαιμονίων πολιτεία» που περιέχονται στο Ανθολόγιο. Ακολούθησε εκφραστική ανάγνωση από τον διδάσκοντα της Ενότητας [II- Η Σπάρτη, Ενότητα 8: Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη](#) του Ανθολογίου, και η πρώτη νοηματική προσέγγιση του μεταφρασμένου κειμένου (με κάποια σχετική πίεση χρόνου).

Β΄ Φάση

(στο εργαστήριο πληροφορικής)

2^η – 4^η διδακτική ώρα

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες. Ανατέθηκε η αποστολή στις ομάδες, οι οποίες βαφτίστηκαν ως «Χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες», «Αγέρωχοι Σπαρτιάτες», «Ιστοριοδίφες-Γλωσσολόγοι». Παρά την πρόταση της συντάκτριας του σεναρίου για συγκρότηση μικτών (ως προς το φύλο) ομάδων, θεωρήθηκε σκόπιμο να ενταχθούν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

όλα τα κορίτσια της τάξης (πέντε στον αριθμό) στην ομάδα των «Σπαρτιατισσών», επειδή ο διδάσκων έκρινε πως οι μαθήτριες θα ταυτιστούν καλύτερα με μια αρχαία συνομήλική τους, οπότε θα δείξουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον κατά την έρευνα και θα εκφραστούν πιο εύκολα από ένα αγόρι. Επίσης, όπως ήταν εύλογο, οι περισσότεροι μαθητές επιδίωξαν να ενταχθούν στους «Αγέρωχους Σπαρτιάτες», όμως με παρέμβαση του διδάσκοντος πείστηκαν και για τη σπουδαιότητα της αποστολής των «Ιστοριοδιφών-Γλωσσολόγων».

Στη συνέχεια, οι μαθητές πήραν τον προσωπικό τους κωδικό πρόσβασης στο Wiki, και εξοικειώθηκαν αρκετά γρήγορα με το περιβάλλον του. Διάβασαν το Φύλλο Εργασίας με τις δραστηριότητες και την αποστολή της ομάδας τους. Ειδικότερα, η πρώτη ομάδα (οι [«Χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες»](#)) συνέλεξε πληροφορίες από το κείμενο του Ξενοφώντα και το διαδίκτυο για την κοινωνική και πολιτική θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, αντιπαραβάλλοντας κυρίως την εκπαίδευση και την καθημερινή ζωή της στις πόλεις της Αθήνας και της Σπάρτης, με στόχο να κατανοήσει τις καινοτομίες της νομοθεσίας του Λυκούργου και την υποκείμενη διαφορετική ιδεολογία των δύο αυτών πολιτειών. Εξάλλου, οι μαθήτριες της ομάδας κλήθηκαν να εκφράσουν την προσωπική τους ταυτότητα επιλέγοντας την πόλη στην οποία θα προτιμούσαν να βρίσκονται, αν ζούσαν κατά την αρχαιότητα και παροτρύνθηκαν να διατυπώσουν την άποψή τους για τη θέση της γυναίκας στις σύγχρονες κοινωνίες.

Η δεύτερη ομάδα (οι [«Αγέρωχοι Σπαρτιάτες»](#)) συγκέντρωσε πληροφορίες για την αγωγή των αγοριών στην αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη και επιχείρησε μια συγκριτική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος καθεμιάς πόλης, προκειμένου να κατανοήσει τον βασικό σκοπό που εξυπηρετούσε. Οι μαθητές εξέφρασαν την προτίμησή τους για το παιδαγωγικό σύστημα που θα επέλεγαν, στην περίπτωση που ζούσαν στην αρχαιότητα, και διαμόρφωσαν προσωπική άποψη για την αυστηρότητα της στρατιωτικής εκπαίδευσης των νέων στη Σπάρτη μέσα από τη μελέτη προτεινόμενων κειμένων στο διαδίκτυο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η τρίτη ομάδα (οι [«Ιστοριοδίφες-Γλωσσολόγοι»](#)) αναζήτησε στο διαδίκτυο πληροφορίες και οπτικό υλικό για τα σημαντικότερα ορόσημα στην ιστορική πορεία της Σπάρτης κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Στη συνέχεια, αποτύπωσε τα ευρήματά της σε μια χρονογραμμή με [διαδικτυακή εφαρμογή](#). Επίσης, με ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο ή μέσα από την προσπέλαση των προτεινόμενων ιστοσελίδων κατέγραψε πληροφορίες για τη ζωή του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου και το μεταρρυθμιστικό του έργο, τα όργανα της σπαρτιατικής πολιτείας και την κοινωνική της δομή. Για την καλύτερη οργάνωση του υλικού (με οπτική αποτύπωσή του) και την ενίσχυση της δημιουργικής έκφρασης, οι μαθητές κλήθηκαν να χαρτογραφήσουν τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους με το διαδικτυακό εργαλείο [Text2MindMap](#).

Τονίζεται πως οι μαθητές/-τριες όλων των ομάδων ενθαρρύνονταν να επισκέπτονται τον δικτυακό τόπο της [«Πύλης για την Ελληνική γλώσσα»](#) και να αναζητούν στα λεξικά τη σημασία άγνωστων λέξεων, προκειμένου να ενισχυθεί η γλωσσική τους ταυτότητα.

5^η – 6^η διδακτική ώρα

Ζητήθηκε από τις μαθήτριες της πρώτης ομάδας να μελετήσουν βιογραφικό υλικό για τη Γοργώ και να προσπαθήσουν να μουν στη θέση της, κατά τη στιγμή που εκείνη αποχαιρετά τον άντρα της βασιλιά Λεωνίδα που αναχωρεί για τη μάχη των Θερμοπυλών. Τέλος, ως επιστέγασμα της έρευνάς τους, κλήθηκαν να δημιουργήσουν ένα πολυτροπικό κείμενο για την αγωγή των κοριτσιών και τη θέση της γυναίκας στην αρχαία Σπάρτη. Από τις προτεινόμενες δραστηριότητες οι μαθήτριες της ομάδας αποφάσισαν να ετοιμάσουν ένα κολάζ (αξιοποιώντας το λογισμικό Fotowall) με εικόνες που αναζήτησαν στο διαδίκτυο και επεξεργάστηκαν προσθέτοντας «φούσκες» με συνομιλίες των εικονιζόμενων προσώπων. Και οι δύο προηγούμενες δραστηριότητες βασίζονται στη θεωρία της ενσυναίσθησης (“*empathy*”) και ενθουσίασαν τα παιδιά, καθώς απέκτησαν βιωματική σχέση με κείμενα, ταυτίστηκαν με ιστορικά πρόσωπα και προσχέδιασαν δημιουργικά λόγους «κατά το εικός».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι μαθητές της δεύτερης ομάδας διάβασαν από τον Πλούταρχο και από απόσπασμα του ιστορικού μυθιστορήματος *Η κάθοδος των Μυρίων* το παραδιδόμενο περιστατικό του αγοριού με το αλεπουδάκι, που αποδεικνύει περίτρανα τη σπαρτιατική σκληραγωγία. Αυτά τα κείμενα (βλ. [Παράρτημα](#)) ο διδάσκων τα είχε ήδη δημοσιεύσει στο ιστολόγιο του μαθήματος, ώστε να είναι προσβάσιμα, και παρέπεμψε τους μαθητές εκεί. Κατόπιν, με μία δραστηριότητα δημιουργικής γραφής, οι μαθητές ανέλαβαν να προσχεδιάσουν σε α' πρόσωπο τη μαρτυρία - κατάθεση του είρενα της αγέλης του αγοριού προς τον υπεύθυνο παιδονόμο για το συμβάν. Αυτή η βιωματική δραστηριότητα τούς γοήτευσε, καθώς «συνομίλησαν» δημιουργικά με το κείμενο του Πλουτάρχου, κι επιπλέον ενθαρρύνθηκαν όλοι (κυρίως οι αδύνατοι μαθητές) να εκφραστούν. Η αποστολή της ομάδας ολοκληρώθηκε με την τελευταία εργασία. Οι μαθητές επέλεξαν από τις προτεινόμενες δραστηριότητες να ετοιμάσουν ένα βίντεο με θέμα την εκπαίδευση των αγοριών στην αρχαία Σπάρτη. Παροτρύνθηκαν από τον διδάσκοντα να συγκεντρώσουν από το διαδίκτυο το σχετικό εικονογραφικό υλικό, ωστόσο εκείνοι αποφάσισαν να φιλοτεχνήσουν δικές τους πρωτότυπες ζωγραφιές. Τρεις μαθητές (ένας εκ των οποίων από άλλη ομάδα) με έφεση προς το σχέδιο, δεσμεύτηκαν να ετοιμάσουν τις ζωγραφιές στο σπίτι τους. Στο μεταξύ, στο εργαστήριο πληροφορικής συνεργάστηκαν για να συγγράψουν (υπό τη συνεχή επίβλεψη του διδάσκοντος) τα κείμενα για τις λεζάντες στα καρέ του βίντεο. Εξάλλου, μέσα από συζήτηση μεταξύ τους και με τον καθηγητή επέλεξαν τη μουσική επένδυση του βίντεο.

Στους μαθητές της τρίτης ομάδας ανατέθηκε ο ρόλος του ιστορικού, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την ευθύνη να αποκαταστήσει την ιστορική αλήθεια σχετικά με τον μύθο της κατακρήμνισης των νεογέννητων βρεφών στον Καιάδα. Οι μαθητές μέσα από ιστοεξερευνήσεις και συγκέντρωση σχετικού οπτικού υλικού κατέθεσαν τα πορίσματα της μελέτης τους σε μία σύντομη παρουσίαση, την οποία ετοίμασαν συνεργαζόμενοι στο περιβάλλον του Google Drive. Η έρευνά τους ολοκληρώθηκε με την τελευταία δραστηριότητα της ομάδας: διάβασαν μια συλλογή λακωνικών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αποφθεγμάτων που αναδεικνύουν την οξυδέρκεια και άριστη χρήση της γλώσσας από τον ομιλητή. Στο τέλος, και με παράλληλη ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, σταχυολόγησαν τις λακωνικές ρήσεις που τους εντυπωσίασαν και τις ενέταξαν σε αφίσα (με το λογισμικό Fotowall) προσθέτοντας και μία λεζάντα με τις απαραίτητες πληροφορίες προς τον αναγνώστη.

7^η διδακτική ώρα

Κατά την τελευταία ώρα της Β' φάσης οι μαθητές παρουσίασαν στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα των ερευνών τους και διατύπωσαν την άποψή τους. Καθεμιά ομάδα αξιολόγησε προφορικά τις άλλες ομάδες καθώς και τον εαυτό της (αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση) με κριτήρια: α) την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων, β) την ευστοχία των απαντήσεων, γ) την πρωτοτυπία των ιδεών και τη δημιουργικότητα, δ) τη συνεργασία των μελών στα πλαίσια της ομάδας, ε) την επικοινωνιακή επιτυχία κατά την παρουσίαση των πορισμάτων στην ολομέλεια.

Γ' Φάση

(στο εργαστήριο πληροφορικής)

8^η – 10^η διδακτική ώρα

Σε αυτή τη φάση οι ομάδες αναδιατάχθηκαν και συγκροτήθηκαν τρεις νέες τετραμελείς, που είχαν οπωσδήποτε ένα μέλος από καθεμιά ομάδα της Α' Φάσης. Οι καινούργιες ομάδες μαθητών επεξεργάστηκαν κριτικά τις εργασίες και τις διαμορφωμένες απόψεις των ομάδων της προηγούμενης φάσης, με σκοπό να επιλέξουν τις σημαντικότερες πληροφορίες για την αρχαία Σπάρτη και να τις δημοσιεύσουν στο ιστολόγιο της τάξης με τη μορφή ενός ψηφιακού βιβλίου (FlippingBook). Η συγκεκριμένη δραστηριότητα είχε ως στόχο να διεγείρει την κριτική σκέψη των μαθητών και να τους δώσει την ευκαιρία αναστοχασμού σε σχέση με τα θέματα που πραγματεύτηκαν συνολικά, καθώς ανασύνθεσαν την εικόνα της αρχαίας Σπάρτης για να δημοσιεύσουν το δικό τους ψηφιακό βιβλίο.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στις ομάδες διανεμήθηκε κοινό Φύλλο Εργασίας. Ειδικότερα, η πρώτη ομάδα αξιοποίησε δημιουργικά τα ερευνητικά αποτελέσματα που είχε καταγράψει η ομάδα των «Ιστοριοδιφών» στη Β΄ Φάση, και δημιούργησε τις δύο πρώτες σελίδες του βιβλίου παρουσιάζοντας συνοπτικά την πολιτειακή οργάνωση και την κοινωνική δομή της αρχαίας Σπάρτης. Η δεύτερη ομάδα επεξεργάστηκε με κριτικό πνεύμα τα ευρήματα της ομάδας των «Αγέρωχων Σπαρτιατών» και παρουσίασε συνοπτικά στις επόμενες δύο σελίδες την εκπαίδευση και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών. Τέλος, η τρίτη ομάδα επέλεξε τις σημαντικότερες πληροφορίες αναφορικά με την αγωγή των κοριτσιών και τη θέση της γυναίκας στη σπαρτιατική κοινωνία, που είχε καταγράψει η ομάδα των «Χειραφετημένων Σπαρτιατισσών» στην προηγούμενη φάση, και δημιούργησε τις τελευταίες δύο σελίδες του βιβλίου. Όλες οι ομάδες πλαισίωσαν το κείμενό τους με σχετικό εικονογραφικό υλικό που αναζήτησαν στο διαδίκτυο, καθώς και με τις ζωγραφιές που ήδη είχαν φιλοτεχνήσει οι ίδιοι οι μαθητές για το βίντεο.

Την τελευταία ώρα της Γ΄ Φάσης (10^η διδακτική ώρα) ολοκληρώθηκε η συγγραφή του ψηφιακού βιβλίου, το οποίο και αναρτήθηκε στο διαδίκτυο και στο ιστολόγιο του μαθήματος. Κατόπιν, οι μαθητές κλήθηκαν να αναστοχαστούν για το νέο κειμενικό είδος (flipping book) που δημιούργησαν και δημοσίευσαν. Στη συζήτηση που ακολούθησε, εξέφεραν γνώμη για τη συμβολή τους στο τελικό προϊόν της συλλογικής εργασίας όλων των ομάδων, προβληματίστηκαν για τις δυσκολίες που συνάντησαν, ενώ ταυτόχρονα επισήμαναν και τις νέες γνώσεις που αποκόμισαν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Β' ΦΑΣΗ (στο εργαστήριο πληροφορικής)

Φύλλο Εργασίας 1Α

(Οι Χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες)

Στις περισσότερες ελληνικές πόλεις της αρχαιότητας η γυναίκα ήταν πλήρως υποδουλωμένη στον άντρα, όμως στην αρχαία Σπάρτη είχε εξέχουσα θέση, καθώς είχε δικαίωμα να διατηρεί την πατρική της περιουσία και να αποκτά έγγεια ιδιοκτησία. Η ιδιάζουσα ελευθερία των γυναικών της αρχαίας Σπάρτης εκφραζόταν και στην αμφίεσή τους: πολλούς αιώνες πριν εφευρεθεί η «μίνι» φούστα, οι Σπαρτιάτισσες φορούσαν τις «φαινομηρίδες» (πολύ κοντοί χιτώνες που άφηναν τους μηρούς σε κοινή θέα και ήταν σχιστοί στο πλάι, περίπου ως τη μέση).

Η αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την κοινωνική και πολιτική θέση της γυναίκας στην αρχαία Αθήνα και την αρχαία Σπάρτη, καταδεικνύοντας τη διαφορετική ιδεολογία των δύο πολιτειών.

1. Διαβάστε προσεκτικά στο [ψηφιακό σχολικό εγχειρίδιο](#) τις παραγράφους 1.3 ως 1.10 από το κείμενο του Ξενοφώντα («Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη») και κρατήστε σημειώσεις στον ακόλουθο πίνακα για τη διαφορετική ανατροφή των κοριτσιών στη Σπάρτη και στις άλλες ελληνικές πόλεις.

ανατροφή των κοριτσιών σε άλλες πόλεις	ανατροφή των κοριτσιών στη Σπάρτη

2. Αναζητήστε στο διαδίκτυο περισσότερες πληροφορίες για τη θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, και ιδιαίτερα στις πόλεις της Αθήνας και της Σπάρτης, προκειμένου να κατανοήσετε τις καινοτομίες που επέφερε η νομοθεσία του Λυκούργου και τον απώτερο σκοπό τους. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αγωγή και τον τρόπο ζωής μιας νεαρής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αθηναίας και μιας νεαρής Σπαρτιάτισσας; Να επικεντρώσετε την έρευνά σας στους ακόλουθους τομείς της καθημερινής ζωής:

- α) Είδος εκπαίδευσης.
- β) Καθημερινές ασχολίες.
- γ) Συμμετοχή σε κοινωνικές εκδηλώσεις.
- δ) Πολιτικά δικαιώματα.
- ε) Γάμος (ηλικία γάμου, θεσμοί «εγγύης» και «προίκας», μορφή γαμήλιας τελετής).
- στ) Θεσμός της «πολυανδρίας».
- ζ) Τρόπος ένδυσης.

Να καταγράψετε τα ευρήματά σας σε έναν πίνακα τριών στηλών που θα δημιουργήσετε σε επεξεργαστή κειμένου: στην πρώτη στήλη να σημειώσετε τους ερευνώμενους τομείς της καθημερινής ζωής, στη δεύτερη στήλη να γράψετε τα στοιχεία σχετικά με την αγωγή της Αθηναίας, και στην τρίτη στήλη τα στοιχεία που σχετίζονται με την αγωγή της Σπαρτιάτισσας.

Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες και εικονογραφικό υλικό από τους εξής προτεινόμενους ιστότοπους:

- ο [Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και στην Αρχαία Σπάρτη](#)
- ο [Καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα και στο Βυζάντιο](#)
- ο [Η θέση της γυναίκας στην Αθήνα – Κλασική περίοδος](#) (Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού)
- ο [Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στο γάμο](#)
- ο [Οι γυναίκες της Σπάρτης](#)

Αν έχετε άγνωστες λέξεις, βρείτε τη σημασία τους στα [Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#).

3. Πού οφείλονται, κατά τη γνώμη σας, οι διαφορές που εντοπίσατε στην προηγούμενη δραστηριότητα; Ποια ήταν η βασική αποστολή της ενάρετης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αθηναίας, και ποια της σχετικά χειραφετημένης Σπαρτιάτισσας; Να απαντήσετε σύντομα σε μία παράγραφο.

4. Αν ζούσατε ως κορίτσι στην αρχαιότητα, θα προτιμούσατε να βρίσκεστε στην Αθήνα ή στη Σπάρτη; Να εξηγήσετε την επιλογή σας σε μία παράγραφο.
5. Στη σύγχρονη εποχή οι γυναίκες κατάφεραν έπειτα από αγώνες να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα και να αναγνωριστούν ως ισάξια μέλη της πολιτείας. Νομίζετε ότι οι γυναίκες κατάφεραν τελικά να εξαλείψουν εντελώς το φαινόμενο της ανισότητας στις σχέσεις των δύο φύλων που κυριαρχούσε τόσους αιώνες; Αναλογιστείτε τη θέση των γυναικών όχι μόνο στις προοδευτικές δυτικές κοινωνίες αλλά και στις ανατολικές χώρες της Ασίας και της Αφρικής και γράψτε μια σύντομη παράγραφο παρουσιάζοντας τις απόψεις σας. Μπορείτε να αναζητήσετε σχετικές πληροφορίες στο διαδίκτυο και να αξιοποιήσετε το κείμενο [Σταματήστε τη βία κατά των γυναικών](#) στην ιστοσελίδα της Διεθνούς Αμνηστίας.
6. Η Σπάρτη ανέδειξε γυναίκες που ξεχώρισαν για την τόλμη και τη δυναμική τους προσωπικότητα. Μια τέτοια γυναίκα ήταν και η Γοργώ. Αφού αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες για αυτήν και τις διαβάσετε προσεκτικά, να υποθέσετε πως είστε η Γοργώ που αποχαιρετά τον Λεωνίδα, πριν εκείνος αναχωρήσει για τη μάχη των Θερμοπυλών. Τι θα του λέγατε; Να προσχεδιάσετε τον λόγο σας σε α' ενικό πρόσωπο.

Πληροφορίες για τη Γοργώ μπορείτε να βρείτε στις εξής προτεινόμενες ιστοσελίδες:

- ο [Γοργώ \(της Σπάρτης\)](#)
 - ο [Γοργώ: η πανέξυπνη γυναίκα του Λεωνίδα που πιθανόν είπε τη φράση «Η ταν ή επί τας» και υποστήριξε: «μόνο οι σπαρτιάτισσες γεννάμε άνδρες»...](#)
7. Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο) με τίτλο «Η καθημερινή ζωή της γυναίκας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

στην αρχαία Σπάρτη» επιλέγοντας μία από τις εξής προτεινόμενες δραστηριότητες:

- Μία παρουσίαση (τουλάχιστον πέντε διαφανειών)
 - Ένα βίντεο
 - Ένα κολάζ ή έναν «τοίχο ανακοινώσεων» (με το διαδικτυακό εργαλείο [Padlet](#))
 - Ένα ποίημα
 - Μία σελίδα ημερολογίου νεαρής Σπαρτιάτισσας (με περιγραφή καθημερινών δραστηριοτήτων της)
 - Ένα πεζό κείμενο (π.χ. διάλογο Αθηναίας με Σπαρτιάτισσα)
 - Ή ό,τι άλλο θέλετε με το ίδιο θέμα.
8. Να αξιοποιήσετε το υλικό που έχετε συγκεντρώσει από τις προηγούμενες εργασίες σας.
9. Αφού ολοκληρώσετε τις εργασίες σας, να τις αναρτήσετε στο ιστολόγιο του μαθήματος, για να τις παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 1B

(Οι Αγέρωχοι Σπαρτιάτες)

Στην αρχαία Σπάρτη η αγωνιστική αντίληψη της ζωής έβρισκε την αποθέωσή της μέσα από την πεποίθηση των πολιτών της ότι η υπηρεσία και η προσφορά προς την πατρίδα έχει ισόβια διάρκεια και δεν εξαντλείται μόνο σε μία τυπική στρατιωτική θητεία, όπως συμβαίνει σήμερα. Οι άρρενες βρίσκονταν σε στρατιωτική υπηρεσία έως και τα 60 τους έτη, γυμνάζονταν και φρόντιζαν να είναι σε καλή φυσική κατάσταση και ετοιμότητα, πρόθυμοι να αγωνιστούν «υπέρ βωμών και εστιών», μόλις κληθούν στα όπλα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πόλη της Σπάρτης παρέμενε πάντοτε ατείχιστη, προκειμένου να μην εφησυχάζουν οι πολίτες της και να μην παραμελούν τις στρατιωτικές υποχρεώσεις και τη διαρκή τους εκγύμναση. Ο νέος που θα έφευγε από την πολιτεία χωρίς να έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, αν επέστρεφε αργότερα, θα αντιμετώπιζε τη θανατική ποινή.

Η αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τη διαπαιδαγώγηση των αγοριών στην αρχαία Αθήνα και την αρχαία Σπάρτη, επιχειρώντας μια συγκριτική αξιολόγηση με βάση το διαφορετικό ιδεολογικό και αξιακό σύστημα των δύο πολιτειών.

1. Διαβάστε προσεκτικά στο [ψηφιακό σχολικό εγχειρίδιο](#) τις παραγράφους 2.1 ως 2.11 από το κείμενο του Ξενοφώντα («Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη») και κρατήστε σημειώσεις στον ακόλουθο πίνακα για τις διαφορές ανάμεσα στο εκπαιδευτικό σύστημα της Σπάρτης και των άλλων ελληνικών πόλεων.

<i>εκπαιδευτικό σύστημα άλλων πόλεων</i>	<i>εκπαιδευτικό σύστημα Σπάρτης</i>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για το εκπαιδευτικό σύστημα στην Αθήνα και τη Σπάρτη κατά τον 5^ο αιώνα π.Χ. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αγωγή και τον τρόπο ζωής ενός νεαρού Αθηναίου και ενός νεαρού Σπαρτιάτη; Να επικεντρώσετε την έρευνά σας στους ακόλουθους τομείς της καθημερινής ζωής:

- α) Είδος εκπαίδευσης.
- β) Πρόσωπα υπεύθυνα για την αγωγή.
- γ) Βαθμίδες εκπαίδευσης.
- δ) Διδασκόμενα μαθήματα και ειδικότητες δασκάλων.
- ε) Μέθοδοι δασκάλων και μέσα διαπαιδαγώγησης.
- στ) Τρόπος ένδυσης - υπόδησης.
- ζ) Διατροφικές συνήθειες.

Να καταγράψετε τα ευρήματά σας σε έναν πίνακα τριών στηλών που θα δημιουργήσετε σε επεξεργαστή κειμένου: στην πρώτη στήλη να σημειώσετε τους ερευνώμενους τομείς της καθημερινής ζωής, στη δεύτερη στήλη να γράψετε τα στοιχεία σχετικά με την αγωγή του αγοριού στην αρχαία Αθήνα, και στην τρίτη στήλη τα στοιχεία που σχετίζονται με την αγωγή του αγοριού στην αρχαία Σπάρτη.

Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες και εικονογραφικό υλικό από τους εξής προτεινόμενους ιστότοπους:

- ο [Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα](#)
- ο [Εισαγωγή στον πολιτισμό της κλασικής Αθήνας - Εκπαίδευση](#)
- ο [Εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα](#)
- ο [Η εκπαίδευση τον 5ο αιώνα π.Χ. – Ο δάσκαλος στα κλασικά χρόνια](#)
- ο [Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες \(ενότητες: «Η αγωγή», «Μέλας ζωμός», «Το μαστίγωμα», «Η αρπαγή του τυριού»\)](#).
- ο [Η Αγωγή των Νέων](#)
- ο [Μέλας Ζωμός - Κύρια τροφή των Σπαρτιατών πολεμιστών](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ο [Αρχαία ενδύματα](#)

Αν έχετε άγνωστες λέξεις, βρείτε τη σημασία τους στα [Λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#).

3. Πού οφείλονται, κατά τη γνώμη σας, οι διαφορές που εντοπίσατε; Ποιος ήταν ο κύριος σκοπός της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην καθεμιά πολιτεία; Να απαντήσετε σύντομα σε μία παράγραφο.
4. Αν ζούσατε ως έφηβοι στην αρχαιότητα, θα προτιμούσατε να βρίσκεστε στην Αθήνα ή στη Σπάρτη; Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας σε μία παράγραφο.
5. Τα παιδιά στην αρχαία Σπάρτη δεν τα τάζαν αρκετά, για αυτό και αναγκάζονταν να κλέβουν τροφή. Να διαβάσετε προσεκτικά το περιστατικό που παραδίδεται από τον Πλούταρχο για το Σπαρτιατόπουλο με το αλεπουδάκι, καθώς και τη λογοτεχνική μεταγραφή του από τον Μάικλ Κέρτις Φορντ στο ιστορικό μυθιστόρημα Η κάθοδος των Μυρίων. Υποθέστε ότι ο είστε ο είρενας της αγέλης του άτυχου αγοριού και παρακολουθήσατε με τα μάτια σας το συμβάν. Να ετοιμάσετε σε α' πρόσωπο την αναφορά σας προς τον παιδονόμο.
6. Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο) με τίτλο «Η εκπαίδευση του αγοριού στην αρχαία Σπάρτη» επιλέγοντας μία από τις εξής προτεινόμενες δραστηριότητες:
 - ο Μία παρουσίαση (τουλάχιστον πέντε διαφανειών).
 - ο Ένα βίντεο.
 - ο Ένα κολάζ ή έναν «τοίχο ανακοινώσεων» (με το διαδικτυακό εργαλείο [Padlet](#)).
 - ο Ένα ποίημα.
 - ο Μία σελίδα ημερολογίου ενός Σπαρτιατόπουλου (με περιγραφή καθημερινών δραστηριοτήτων του).
 - ο Ένα πεζό κείμενο (π.χ. διάλογο νεαρού Αθηναίου με Σπαρτιάτη).
 - ο Ή ό,τι άλλο θέλετε με το ίδιο θέμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

7. Να αξιοποιήσετε το υλικό που έχετε συγκεντρώσει από τις προηγούμενες εργασίες σας.
8. Αφού ολοκληρώσετε τις εργασίες σας, να τις αναρτήσετε στο ιστολόγιο του μαθήματος, για να τις παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 1Γ

(Οι Ιστοριοδίφες - Γλωσσολόγοι)

Η Σπάρτη κατά τη διάρκεια της κλασικής αρχαιότητας ήταν μία από τις δύο κυρίαρχες πόλεις-κράτη της Ελλάδας μαζί με την Αθήνα. Η αυστηρή νομοθεσία του Λυκούργου, η στρατιωτική παιδεία, η λιτή διαβίωση και η απόλυτη ισότητα των πολιτών της την καθιστούν υπόδειγμα πολιτείας για αρκετούς συγγραφείς, οι οποίοι βλέπουν σε αυτή την αληθινή πραγμάτωση της ευνομίας.

Η αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την ιστορία, την κοινωνική δομή και την πολιτειακή οργάνωση της Σπάρτης κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή.

1. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τα σημαντικότερα ορόσημα στην ιστορική πορεία της σπαρτιατικής πολιτείας κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Έπειτα, να αποτυπώσετε αυτές τις χρονολογίες-σταθμούς σε μια χρονογραμμή που θα ετοιμάσετε με το [διαδικτυακό εργαλείο](#) (αφού προηγουμένως δημιουργήσετε έναν δωρεάν λογαριασμό). Να εμπλουτίσετε τη χρονογραμμή σας με χαρακτηριστικές εικόνες. Μπορείτε να αξιοποιήσετε πληροφορίες από τις ακόλουθες προτεινόμενες ιστοσελίδες:
 - [Ιστορία της Σπάρτης](#)
 - [Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) του Α. Γ. Κρασανάκη (Κεφάλαιο Ε': Σύντομη ιστορία ανόδου και πτώσης της Σπάρτης)
2. Η Σπάρτη υπήρξε η ισχυρότερη ελληνική πόλη για τριακόσια περίπου χρόνια, από τον 7^ο έως τον 4^ο αιώνα π.Χ. Η πολιτική και στρατιωτική της δύναμη ήταν το αποτέλεσμα θεσμικών μεταρρυθμίσεων που αποδίδονται στον θρυλικό νομοθέτη Λυκούργο. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες και εικόνες, και να κρατήσετε σημειώσεις για:
 - α) Τη βιογραφία και το μεταρρυθμιστικό έργο του Λυκούργου.
 - β) Τη μορφή του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τους σκοπούς στους οποίους απέβλεπε.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- ο γ) Τα κύρια διοικητικά όργανα του κράτους.
 - ο δ) Τις κοινωνικές τάξεις που υπήρχαν στο σπαρτιατικό κράτος.
3. Κατόπιν, να δημιουργήσετε έναν εννοιολογικό χάρτη με το διαδικτυακό εργαλείο [Text2MindMap](#). Κεντρική έννοια (Κόμβος) του εννοιολογικού χάρτη θα είναι ο Σπαρτιάτης νομοθέτης Λυκούργος, και επιμέρους κλάδοι: α) το σπαρτιατικό πολίτευμα, β) τα διοικητικά όργανα, γ) οι κοινωνικές τάξεις.

Χρήσιμο υλικό για την εργασία σας θα βρείτε στους ακόλουθους ιστότοπους:

- ο [Η Σπάρτη](#) (Αρχαία Ιστορία Α΄ Γυμνασίου)
 - ο [Πολιτειακή οργάνωση της Αρχαίας Σπάρτης](#)
 - ο [Το Σύνταγμα της Αρχαίας Σπάρτης](#)
 - ο [Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) (Κεφάλαιο Β΄: ΣΤ. «Ο νομοθέτης Λυκούργος», «Ο μυθικός και πραγματικός Λυκούργος», Γ. «Τα όργανα της πολιτείας των Λακεδαιμονίων», Δ. Οι κοινωνικές τάξεις στη Σπάρτη).
4. Συχνά πλάθονται και διατηρούνται ιστορικές αναλήθειες και διαστρεβλώσεις, όπως αυτή της κατακρήμνισης παιδιών στον Καιάδα. Αφού αναζητήσετε σχετικές πληροφορίες στο διαδίκτυο, να ετοιμάσετε στο συνεργατικό περιβάλλον του Google Drive μία παρουσίαση (τουλάχιστον πέντε διαφανειών) με τίτλο «Ο Καιάδας: από τον μύθο στην ιστορία», για να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας: α) για τον θρύλο σχετικά με τη χρήση του Καιάδα και τα υποτιθέμενα κίνητρα των Σπαρτιατών, και β) για τα ευρήματα της νεότερης έρευνας που αποκαθιστούν την ιστορική αλήθεια. Να εμπλουτίσετε την παρουσίασή σας με χαρακτηριστικές εικόνες.

Ενδεικτικά προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- ο [Ο μύθος του Καιάδα](#)
 - ο [Ο Καιάδας: Μύθοι και ιστορία](#)
 - ο [Καιάδας - Ο μύθος της θανάτωσης βρεφών από τους Σπαρτιάτες](#)
5. Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες καθιέρωσαν τη λακωνικότητα ως τρόπο έκφρασης. Αφού αναζητήσετε στα Λεξικά της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#) τη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σημασία της λέξης «λακωνικότητα» (επιλέγοντας και *Αποστολή στα Σώματα Κειμένων*), να βρείτε στο διαδίκτυο διάσημα «[Λακωνικά αποφθέγματα](#)». Να επιλέξετε τουλάχιστον τρεις διάσημες ρήσεις Σπαρτιατών, και να δημιουργήσετε μία αφίσα καταγράφοντας αυτές τις λακωνικές ρήσεις και σημειώνοντας σε λεζάντα τις απαραίτητες διευκρινίσεις (ποιος, σε ποιον, πότε είτε καθεμιά φράση). Να εμπλουτίσετε την αφίσα σας με χαρακτηριστικές εικόνες.

6. Αφού ολοκληρώσετε τις εργασίες σας, να τις αναρτήσετε στο ιστολόγιο του μαθήματος, για να τις παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ΄ Φάση (στο εργαστήριο πληροφορικής)

Φύλλο Εργασίας 2 (κοινό)

Η αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε με το [διαδίκτυακό λογισμικό](#) ένα ψηφιακό βιβλίο (*flip book*) στο οποίο θα αναδεικνύετε τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της πολιτικής και κοινωνικής ζωής στην αρχαία Σπάρτη.

Ομάδα Α΄. Αναζητήστε στο ιστολόγιο του μαθήματος και αξιοποιήστε τις πληροφορίες για την ιστορία, το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα της Σπάρτης κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή που συνέλεξε στην προηγούμενη φάση η ομάδα των «Ιστοριοδιφών». Αφού συζητήσετε μεταξύ σας και επιλέξετε τα σημαντικότερα στοιχεία, δημοσιεύστε τα στις δύο πρώτες σελίδες του βιβλίου με το κατάλληλο εικονογραφικό υλικό.

Ομάδα Β΄. Αναζητήστε στο ιστολόγιο του μαθήματος και αξιοποιήστε τα αποτελέσματα της έρευνας για την αγωγή των αγοριών και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών που κατέγραψε η ομάδα των «Αγέρωχων Σπαρτιατών» στην προηγούμενη φάση. Επιλέξτε τις σημαντικότερες, κατά την άποψή σας, πληροφορίες και μαζί με αντιπροσωπευτικές εικόνες δημιουργήστε τις επόμενες δύο σελίδες του βιβλίου.

Ομάδα Γ΄. Αναζητήστε στο ιστολόγιο του μαθήματος και αξιοποιήστε τα πορίσματα της έρευνας για την αγωγή των κοριτσιών και τη θέση της γυναίκας στην αρχαία Σπάρτη, όπως τα κατέγραψε η ομάδα των «Χειραφετημένων Σπαρτιατισσών» στην προηγούμενη φάση. Συζητήστε μεταξύ σας για τις σημαντικότερες πληροφορίες που θέλετε να δημοσιεύσετε και, αφού επιλέξετε και κατάλληλες εικόνες, δημιουργήστε τις τελευταίες δύο σελίδες του βιβλίου.

Να αναρτήσετε το ψηφιακό σας βιβλίο στο ιστολόγιο του μαθήματος, ώστε να είναι διαθέσιμο σε κάθε μελλοντικό επισκέπτη της.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο διδασκαλίας είναι δυνατό να αναδιαμορφωθεί σε πιο σύντομες ή πιο διευρυμένες εκδοχές, ανάλογα με την εκτίμηση του διδάσκοντος και σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες των μαθητών της τάξης του. Έτσι, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως μια εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας στο αντίστοιχο κεφάλαιο της Αρχαίας Ιστορίας, Α΄ Γυμνασίου [[Κεφάλαιο 4. 3. Η Σπάρτη, Αρχαϊκή εποχή \(800-479 π.Χ.\)](#)] ή και στην [Ενότητα 2: «Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα»](#) της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Γυμνασίου, αφού με βάση τα δύο παράλληλα κείμενα της ενότητας ([Πλούταρχος, «Λυκούργος» 16.4-5 και 16.6](#), σελ. 143) προτείνονται στις ερωτήσεις η επισήμανση των χαρακτηριστικών της εκπαίδευσης των παιδιών στην αρχαία Σπάρτη και η σύγκριση της εκπαίδευσης στην αρχαία Αθήνα και στην αρχαία Σπάρτη.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε σχολείο όπου φοιτούν στη συντριπτική πλειοψηφία μαθητές με ιδιαίτερη ταυτότητα, καθώς ανήκουν σε κοινωνικοπολιτισμική ομάδα με ιδιαίζον αξιακό σύστημα, πολιτισμική περιχαράκωση, χαμηλή κοινωνικοοικονομική θέση στην τοπική κοινωνία και ιδιόμορφη σχέση με τον σχολικό θεσμό. Ένας μαθητής της τάξης είναι επίσημα δηλωμένος Ρομ, ενώ γενικότερα οι επιδόσεις του τμήματος κρίνονται μέτριες. Ακόμη, κατά την εφαρμογή του σεναρίου σημειώθηκε «κινητικότητα» στις ομάδες, καθώς μία μαθήτρια μετεγγράφηκε σε άλλο Γυμνάσιο λόγω εσωτερικής μετανάστευσης, ενώ κάποιος μαθητής διέκοψε τη φοίτησή του στο σχολείο.

Στο συνταγμένο σενάριο προτείνονται πολλές και ποικίλες δραστηριότητες. Φυσικά, με δεδομένες τις ειδικές συνθήκες της τάξης – όπως αυτές περιγράφηκαν παραπάνω – ήταν αδύνατο να προσπελαστούν όλες, για αυτό και ο διδάσκων αποφάσισε να κινηθεί πιο ευέλικτα επιλέγοντας όσες έκρινε βατές για τους μαθητές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

του προσαρμόζοντάς τες (κατά το δοκούν) στο γνωστικό επίπεδό τους, ή και προσθέτοντας άλλες περισσότερο βιωματικές. Έπειτα, προτιμήθηκαν απλούστερα από τα προτεινόμενα λογισμικά (λ.χ. απλή εφαρμογή δημιουργίας παρουσιάσεων αντί του εντυπωσιακού Prezi) λόγω άγνοιας χρήσης τους από τους μαθητές και πίεσης χρόνου, ή/και επειδή απαιτούνταν πλέον συνδρομή για την εγγραφή και δημιουργία λογαριασμού (π.χ. στην περίπτωση του Glogster για το κολάζ, και της διαδικτυακής εφαρμογής Timerime για τη χρονογραμμή).

Εάν με τις ειδικές συνθήκες της τάξης συνεκτιμήσουμε και την κυριολεκτικά στοιχειώδη εξοικείωση των μαθητών με εργαλεία της τεχνολογίας στην εκπαίδευση, μπορούμε να εξηγήσουμε τον σχετικά αργό ρυθμό με τον οποίο πληκτρολογούσαν τις απαντήσεις τους (συχνά χωρίς τονισμό και με ορθογραφικά λάθη) και εργάστηκαν. Η πλειονότητα των μαθητών δεν είχε τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο από το σπίτι, οπότε όλη η εργασία γινόταν στο εργαστήριο στα ασφυκτικά χρονικά πλαίσια των διδακτικών ωρών. Επιπρόσθετα, επειδή οι περισσότεροι δυσκολεύονταν, κουράζονταν και αποπροσανατολιζόνταν με τη μελέτη εκτεταμένων κειμένων της δικτυογραφίας, ο διδάσκων τούς καθοδήγησε εστιάζοντας την προσοχή τους σε συγκεκριμένες παραγράφους. Για να τους διευκολύνει στην επεξεργασία των κειμένων και να εξοικονομηθεί πολύτιμος διδακτικός χρόνος, δίνουμε σε έντυπη μορφή κάποια κρίσιμα αποσπάσματα κειμένων.

Οπωσδήποτε, το θέμα και οι δραστηριότητες του σεναρίου κέντρισαν και διατήρησαν ζωνρό το ενδιαφέρον των μαθητών οι οποίοι συν-εργάστηκαν ομολογουμένως πρόθυμα και χωρίς διαφωνίες μεταξύ τους. Υπήρχαν βέβαια και (ευτυχώς ελάχιστες) περιπτώσεις κάποιων που εργάστηκαν προσχηματικά και οικειοποιήθηκαν την εργασία άλλων μελών της ομάδας τους. Αυτές οι περιπτώσεις επισημάνθηκαν και καταδικάστηκαν από τους μαθητές κατά την αξιολόγηση. Στον αντίποδα αυτής της τακτικής, αξιομνημόνευτος είναι ο ζήλος που επέδειξαν όσοι μαθητές ανέλαβαν να εργαστούν στο σπίτι για να ετοιμάσουν τις ζωγραφιές για το βίντεο. Οι ζωγραφιές σαρώθηκαν από τον διδάσκοντα ώστε να είναι διαθέσιμες σε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ψηφιακή μορφή και να μπορούν να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία του βίντεο. Εκτός από την αισθητική αξία των μαθητικών ζωγραφιών, η οποία δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητη, μεγάλη σημασία έχει και το γεγονός πως καλλιεργήθηκε η αυτενέργεια και η δημιουργικότητα των μαθητών. Στο τεχνικό μέρος της δημιουργίας του βίντεο και του ψηφιακού βιβλίου υπήρξε παρέμβαση του διδάσκοντος λόγω άγνοιας των μαθητών και αυξανόμενης πίεσης του χρόνου. Εξάλλου, ο διδάσκων φρόντισε να φέρει τον φορητό υπολογιστή του με τα απαιτούμενα λογισμικά για τη δημιουργία αφίσας-κολάζ (λογισμικό Fotowall) και βίντεο, προκειμένου να καλυφθούν ανεπάρκειες του απαρχαιωμένου εξοπλισμού στο σχολικό εργαστήριο.

Τέλος, ο διδάσκων ασκώντας αυτοκριτική θεωρεί πως επιβάλλεται σε μία μελλοντική εφαρμογή του σεναρίου να εξοικονομηθεί χρόνος, για να ζητηθεί οπωσδήποτε από τους μαθητές (στα πλαίσια της καλλιέργειας του κριτικού γραμματισμού τους) να αξιολογήσουν με συγκεκριμένα κριτήρια την αξιοπιστία των πληροφοριών στους ιστοτόπους που επισκέφτηκαν κατά την εκπόνηση των εργασιών τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βακαλούδη, Δ. Α. 2003. *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Πατάκη.

Baltrusch, E. 2004. *Σπάρτη: Η ιστορία, η κοινωνία και ο πολιτισμός της αρχαίας λακωνικής πόλης*. Μτφρ: Χρήστος Π. Μπαλόγλου. Αθήνα: Παπαδήμας.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/> [27/04/2015]

Καργάκος, Σ. Ι. 2006. «Ιστορία της Αρχαίας Σπάρτης». Τόμος Α': *Από την Προ-δωρική Σπάρτη έως τον ελληνοπερσικό πόλεμο*. Αθήνα: Gutenberg.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κουτσογιάννης, Δ. 2001. *Πληροφορική - Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf [27/04/2015]

Κρασνάκης, Α. 2007. *Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία*.

<http://www.krassanakis.gr/sparta.htm>

Ματσαγγούρας Γ. Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Νικολαΐδου, Σ. & Τ. Γιακουμάτου. 2001. *Διαδίκτυο και Διδασκαλία*. Αθήνα: Κέδρος.

Πόλκας Α. & Κ. Τουλούμης. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3ancient_greek_pol_kas-touloumis_0.pdf

Garland, R. 1998. *Οι Αρχαίοι Έλληνες και η καθημερινή τους ζωή*. Μτφρ: Γ. Β. Βασδέκης. Αθήνα: Βασδέκης.

Παπαρρηγόπουλος, Κ. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, από το National Geographic.

Ράπτης, Γ. 2008. *Αρχαίοι Συγγραφείς: Πλούταρχος «Περί της Αλεξάνδρου Τύχης» ή «Αρετής-Λακωνικά Αποφθέγματα»*. Αθήνα: Εκδόσεις Ζήτηρος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Χοντολίδου, Ε. 1999. «Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας». Στο *Γλωσσικός Υπολογιστής*, Περιοδική έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τη Γλώσσα και τη Γλωσσική αγωγή. Θεσσαλονίκη. (τόμος 1, τεύχος 1, σελ. 115-117).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οὕτω δὲ κλέπτουσι πεφροντισμένως οἱ παῖδες, ὥστε λέγεται τις ἤδη σκύμνον ἀλώπεκος κεκλοφῶς καὶ τῶ τριβωνίῳ περιστέλλων, σπαρασσόμενος ὑπὸ τοῦ θηρίου τὴν γαστέρα τοῖς ὄνυξι καὶ τοῖς ὀδοῦσιν, ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν ἐγκαρτερῶν ἀποθανεῖν. Καὶ τοῦτο μὲν οὐδὲ ἀπὸ τῶν νῦν ἐφήβων ἄπιστόν ἐστιν, ὧν πολλοὺς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ὀρθίας ἐωράκαμεν ἐναποθνήσκοντας ταῖς πληγαῖς.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, «Λυκούργος», 18,1

Τα παιδιά (στη Σπάρτη) κλέβουν με τόση προφύλαξη, ώστε λέγεται πως ένα αγόρι έκλεψε κάποτε ένα αλεπουδάκι και το έκρυψε στο ρούχο του, όμως εκείνο τού κατέφαγε τα σωθικά με τα νύχια και τα δόντια του. Ωστόσο το αγόρι, για να μην προδοθεί, υπέφερε τους πόνους και πέθανε. Αυτό δεν είναι απίστευτο και για τους σημερινούς εφήβους, αφού πολλούς τους είδαμε να υποκύπτουν από τις πληγές (του μαστιγώματος) στον βωμό της Ορθίας (Αρτέμιδος).

Μετάφραση Α. Ρ. Ραγκαβή (διασκευή)

Ο Γρύλλος κοίταξε τα αγόρια βλοσυρά. Η φωνή του ήταν χαμηλή και βαριά, γεμάτη περιφρόνηση για την οικτρή μαλθακότητά μας. Έβλεπα τους τένοντες του λαιμού του να πετάγονται έξω από την ένταση. «Τα Σπαρτιατόπουλα της ηλικίας σας τρώνε μια φορά τη μέρα ένα νερουλό μαυροζούμι, το μέλανα ζωμό, όχι με τις οικογένειες τους, αλλά έξω στο ύπαιθρο, με τους συμμαθητές τους. Οι Σπαρτιάτες πιστεύουν ότι ο καλοταϊσμένος στρατιώτης είναι ανεπαρκής στρατιώτης, γι' αυτό λιμάζουν όταν είναι παιδιά. Αν οι συμμαθητές τους συλληφθούν να κλέβουν τρόφιμα, μαστιγώνεται όλη η

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τάξη - όχι λόγω της κλοπής, αλλά επειδή στάθηκαν τόσο ανόητοι ώστε να πιαστούν. Αν επιβιώσουν από το μαστίγωμα, τους διδάσκουν να χτυπούν με τη σειρά τους τους συντρόφους τους. Καταλαβαίνετε;»

Κουνήσαμε όλοι το κεφάλι κρατώντας τα μάτια ορθάνοιχτα. Ο Γρύλλος κοίταξε και πάλι ερευνητικά τα πρόσωπα μας, με το μοναδικό του μάτι στυλωμένο διαπεραστικά πάνω μας. Έπειτα από λίγο σήκωσε το βλέμμα και κοίταξε πιο μακριά. Εμείς εξακολουθούσαμε να στεκόμαστε προσοχή μπροστά του, εν αναμονή, και καθώς επανέφερε το βλέμμα του πάνω μας, αναστέναξε. Ύστερα το πρόσωπο του ξαναπήρε τα σκληρά χαρακτηριστικά του. «Λένε για κάποιο Σπαρτιάτοπουλο που έκλεψε κάποτε ένα αλεπουδάκι», είπε ο Γρύλλος, «γιατί για τους Σπαρτιάτες ακόμα και η αλεπού είναι τροφή. Το είδαν που το έβαλε στα πόδια και ο κάτοχος της αλεπούς το έπιασε. Προτού όμως το συλλάβουν, το αγόρι βρήκε χρόνο κι έκρυψε το αλεπουδάκι μέσα στο χιτώνα του. Όταν ο ιδιοκτήτης απαίτησε να μάθει πού ήταν το ζώο, το αγόρι αρνήθηκε ότι ήξερε οτιδήποτε. Γιατί έτσι είχε εκπαιδευτεί να κάνει. Η ανάκριση κράτησε αρκετή ώρα, ώσπου ξαφνικά το αγόρι σωριάστηκε νεκρό, εκεί που στεκόταν. Όταν εξέτασαν το νεκρό του σώμα, ανακάλυψαν ότι η πεινασμένη αλεπού τού είχε φάει τα σωθικά, αλλά το παλικάρι, ακολουθώντας τα ανόητα σπαρτιάτικα πρότυπα, είχε παραμείνει σιωπηλό με αντάλλαγμα τη ζωή του».

Μάικλ Κέρτις Φορντ, *Η κάθοδος των Μορίων*, εκδ. Λιβάνη, σσ. 38-39